

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गीको पत्रिका

साझापुरा

www.sajhakaranews.com

राष्ट्रिय दैनिक

हिसामुक्त घर, सुखी परिवार
समृद्ध समाजको बलियो आधार ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

नेपाली काँग्रेस बागमती प्रदेश अधिवेशन

सभापति बन्ने दौडमा बानियाँ

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा/नेपाली काँग्रेसको १४ औं महाधिवेशन अन्तर्गत बागमती प्रदेश अधिवेशनको सभापति पदका लागि दौडमा बानियाँ प्रवेश गरेका छन्।

महाधिवेशनमा भाग लिन आएका बानियाँ

महाधिवेशनमा भाग लिन आएका बानियाँ जिल्ला सभापति बनेका हुन्। उनी १३ औं महाधिवेशनमा भने पराजित भए। २०३३ सालबाट राजनीतिमा सक्रिय हुने बानियाँले २०७३ सालमा ६ बाट प्रतिनिधिसभाका सदस्य भए। उनी प्रायः सबै संस्थागत कार्यमा सक्रिय रहेका छन्।

बागमती प्रदेशमा सभापति बन्ने दौडमा बानियाँ प्रवेश गरेका छन्। उनी १३ औं महाधिवेशनमा भने पराजित भए। २०३३ सालबाट राजनीतिमा सक्रिय हुने बानियाँले २०७३ सालमा ६ बाट प्रतिनिधिसभाका सदस्य भए। उनी प्रायः सबै संस्थागत कार्यमा सक्रिय रहेका छन्।

बागमती प्रदेशमा सभापति बन्ने दौडमा बानियाँ प्रवेश गरेका छन्। उनी १३ औं महाधिवेशनमा भने पराजित भए। २०३३ सालबाट राजनीतिमा सक्रिय हुने बानियाँले २०७३ सालमा ६ बाट प्रतिनिधिसभाका सदस्य भए। उनी प्रायः सबै संस्थागत कार्यमा सक्रिय रहेका छन्।

बागमती प्रदेशमा सभापति बन्ने दौडमा बानियाँ प्रवेश गरेका छन्। उनी १३ औं महाधिवेशनमा भने पराजित भए। २०३३ सालबाट राजनीतिमा सक्रिय हुने बानियाँले २०७३ सालमा ६ बाट प्रतिनिधिसभाका सदस्य भए। उनी प्रायः सबै संस्थागत कार्यमा सक्रिय रहेका छन्।

बागमतीका ६७ प्रतिशतले पाए कोरोनाविरुद्धको खोप

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा/बागमती प्रदेशका ६७ प्रतिशत नागरिकले कोरोना भाइरसविरुद्धको खोप पाएका छन्।

बागमती प्रदेशका १३ जिल्लाका १८ बसं माथिका ८८ लाख २२ हजार ७ सय २ जनाले खोप पाएका छन्।

बागमती प्रदेशका १३ जिल्लाका नागरिकलाई कोरोनाविरुद्धको खोप लगाइएको छ।

हेरोइनसहित दुई जना पक्राउ

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा/मकवानपुर पहाडी इलाका प्रहरी कार्यालयले हेरोइनसहित दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ।

अजेय सुमार्गीको टेलिकम कम्पनीको अनुमति स्वारेज

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा/हेटौंडेनी चर्चित उद्योगी/व्यवसायी अजेय सुमार्गीको नेपाल स्टाटोवाइड प्रावि (हेनो) नेपाललाई सचीव सरकारले दिएको अनुमतिपत्र खारेज भएको छ।

अजेय सुमार्गी

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण संचालक समितिको बैठकले बक्यौता रकम भुक्तानी नगरेको भन्दै हेनो नेपाललाई दिइएको अनुमतिपत्र खारेज गर्ने निर्णय गरेको हो। असार मसान्तसम्म तोकिएको बक्यौता रकम भुक्तानी नगरेपछि गत कतिंक ५ गते बसेको बोर्ड बैठकले हेनो नेपालसँग भुक्तानीको विषयमा जानकारी माग गर्ने निर्णय गरेको थियो।

बोर्डको निर्णयानुसार प्राधिकरणले १५ दिनेभित्र जवाफ दिने गरी कतिंक १२ गते कम्पनीसँग स्पष्टीकरण सोधेको थियो। कतिंक २२ गते हेनोले नेपालले जवाफ पठाउँदा मन्त्रपरिषदबाट निघर्णित किस्ता रकम तिर्न थप समय माग गरेको भन्दै प्राधिकरणले पुनः अनुमतिपत्र खारेजीको निर्णय गर्न नसके स्पष्टीकरण पेश गरेको प्राधिकरणका प्रवक्ता सतोष चौधुरीले जानकारी दिए।

तरुणद्वारा आर्थिक सहयोग

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा/नेपाल तरुण दल हेटौंडा-६ नम्बर इकाई समितिले आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको छ।

हेटौंडा-६ का अध्यक्ष कमल कोइरालाले बताए। सायकोटाको पिता रामहरि सायकोटाको हलै निदान भएको र आर्थिक अवस्था पनि अत्यन्तै कमजोर भएका कारण आर्थिक सहयोग गरिएको अध्यक्ष कोइरालाले बताए।

चितवन मेडिकल कलेज, CMC भरतपुरका वरिष्ठ स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेषज्ञ डा. प्रकृति सिट्टेला

अब हेटौंडा सिटी हस्पिटलमा

सर्वसम्पन्न महिलाहरूमा हुने विभिन्न समस्याहरू जस्तै:-

- पाठेघर तथा तल्लो पेटको समस्याहरू - महिनावारी गडबडी हुने
- सेतो पानी बग्ने - स्तनका विभिन्न समस्याहरू
- महिला प्रजनन प्रणाली सम्बन्धी समस्या लगायत महिलाहरूमा हुने सम्पूर्ण समस्याहरूको चेक-जाँच, उपचार तथा परामर्शका लागि हामीलाई सम्पर्क गर्नु र आजै आफ्नो नाम दर्ता गर्नुहोस्।

थप जानकारीका लागि

हेटौंडा सिटी हस्पिटल प्रा.लि.

फोन नं.: ०२७-५२०३१५, ५२०५७०, साँघे प्रत्येक दिन HD

Quality को अत्याधुनिक प्रविधिक: Endoscopy सेवा।

आकर्षक घडेरीहरू विक्रीमा

हेटौंडा उपमहानगरपालिका वडा नं.-१५, रातोमाटेपनेश स्थित महेन्द्र राजमार्ग रातोमाटे बजारबाट मात्र ३ कि.मी. पूर्वतर्फ रिडरोडको बस्तिमा एक माफेसको लागि अति उपयुक्त आकर्षक घडेरीहरू सुपथ मूल्यमा विक्री वितरण हुँदैछ।

SN	AREA	SN	AREA
1	0-0-14.75	15	0-0-12.00
2	0-0-11.50	16	0-0-11.25
3	0-0-11.75	17	0-0-10.50
4	0-0-11.00	18	0-0-10.00
5	0-0-10.75	19	0-0-10.50
6	0-0-10.75	20	0-0-11.00
7	0-0-11.25	21	0-0-11.25
8	0-0-11.25	22	0-0-12.00
9	0-0-10.75	23	0-0-12.25
10	0-0-9.50	24	0-0-12.00
11	0-0-9.25	25	0-0-12.00
12	0-0-9.25	26	0-0-12.00
13	0-0-11.00	27	0-0-12.50
14	0-0-12.00	28	0-0-12.25
		29	0-0-16.00

091 923339 ८८८८९९०८८२ ८८५५०६८७९६ ८८७५०१८९५८
८८५९९६७९६७ ८८५५०७२३०८ ८८८७५०१८९५८ ८८०२८९८९९६

BAJAJ ALL NEPAL CHANGE

फाइलिंग MORE TENSION NO MORE

अति २०६८ जॉरिङ १२ देसि १० जॉरिङसजा

कुम्भोजी मोटरसाइकलको प्रपलित बजार VALUATION अल्टा रु.१०,००० था

ON INTEREST ON 5% DOWNPAYMENT FREE ACCESSORIES

कुम्भोजीको

किम्बू जॉरि किम्बू सेरी किम्बू एरि किम्बू पॉरि

८-१०६० ०९०८ ८-९००० ०९०८ ८-९००० ०९०८

Horizon Auto Pvt. Ltd.

Hetauda-10, TCN Road

057-522498, 9801305439, 980136846

सज्जाकुरा
हाम्रो कुरा

एमाले भित्रको भीडन्त

चतवनको सौराहमा नेकपा एमालेको १० औं महाधिवेशन आज सकिँदै छ। शुरुवातबाट सुरु भएको महाधिवेशन नयाँ नेतृत्व चयनसँग आज सकिँदै छ। महाधिवेशनले नयाँ कार्यसमितिमा १ अध्यक्ष, १ वरिष्ठ उपाध्यक्ष, ६ उपाध्यक्ष, १ महासचिव, ३ उपमहासचिव, ७ सचिव, ३ सय १ केन्द्रीय सदस्य र ९९ जना पोलिटब्युरो सदस्य चयन गर्नेछ। मकवानपुरका दुई नेता केन्द्रीय सदस्यको आकांक्षी छन्। संविधानसभा सदस्य अनन्त पौडेल र तत्कालीन जिल्ला विकास समिति सभापति रामेश्वर राना केन्द्रीय सदस्यको दावेदारका रूपमा प्रस्तुत भएका छन्। यसअघि मकवानपुरका ७ जना एमाले नेता केन्द्रीय सदस्यको दावेदार देखिएपनि जुनेली श्रेष्ठ, कृष्ण प्रसाद दाहाल, रामचन्द्र राई, सुभाष चन्द्र ठकुरी र रघुनाथ खुलाल पछि हटेपनि पौडेल र राना भने, केन्द्रीय सदस्यका लागि चुनावी मैदानमा भिडन्त कसिएका छन्। बागमती प्रदेशबाट मकवानपुरका पौडेल र रानासहित ४९ जना केन्द्रीय सदस्यको मैदानमा छन्।

१३ जिल्लामा समेटिएको बागमतीबाट ४९ जना केन्द्रीय सदस्यको दावेदार देखिनु धेरै भएको नेताहरूको भनाइ छ। जनामा अग्रण नेपाल, शेरबहादुर तामाङ, आनन्दप्रसाद पोखरेल, पार्वत गुरुङ, ईश्वरी रिजाल, गोकुल बाँस्केटा, महेश बस्नेत, गणेश पहाडी, सिरि ता न्यौपाने, सुभाष कर्माचार्य, संरेश नेपाल, हरिकृष्ण व्यञ्जनकार, कृष्ण राई, कृष्णभक्त पोखरेल, कोमल भट्टराई, पार्वती रावल, केशव देवकोटा, सरस्वती बस्नेत, रचना खड्का, शान्ति तामाङ, कैलाश ठुंगेल, रत्न गौतम केन्द्रीय सदस्यको उम्मेदवार बन्ने तयारीमा छन्। यसैगरी, गीता कार्की, कालिका पाठक, ईश्वरचन्द्र पोखरेल, भूमि त्रिपाठी, माधव अर्याल, गजान्नाथ थपलिया, काशीनाथ अधिकारी, हरि सापकोटा, पुस्कोतम न्यौपाने, विजय सुवेदी, नारायण वन, बाबुराम खरेल, प्रभा बराल, भक्तकुमारी लामा, जनार्दन डकाल, केशवराज पाण्डे, नारायण खतिवडा, माधव ढुंगेल, रमेश पौडेल, उपा- किरण तिमल्सिना, निर्मल कुइँकेल, निर्मल भट्टराई, किरण पौडेललगायत छन्। बागमतीबाट गोकुल बाँस्केटा र महेश बस्नेतले सचिवमा पनि दाबी गरेका छन्। त्यस्तै, बागमती बाटै डबल प्पण्डेले केन्द्रीय अनुशासन आयोगमा उम्मेदवारी दर्ता गर्ने तयारी गरेका छन्।

सात प्रदेश, गैरभौगोलिक प्रदेश, जनसंगठन र प्रवासमा समेत काम गरिसकेका पुराना केन्द्रीय सदस्य तथा नयाँ आकांक्षीले उम्मेदवारी दर्ता गराउने तयारी गरेका छन्। अध्यक्ष केपी शर्मा ओली आफू अनुकूलको एमाले बनाउने कौशिल्य गर्दा लोकार्पणिक पदवी मिचिएको भन्दै एमाले भित्र अर्को भीडन्त सुरु हुने देखिएको छ। ओलीविरुद्ध भीम रावलले आफ्नो अडान कायम राख्दै अध्यक्षमा उम्मेदवारी दिइसकेका छन्। ओली पक्ष भने सहमतीमै टुंग्याउने पक्षमा अडिग छ। उता वरिष्ठ उपाध्यक्ष इश्वर पोखरेललाई बनाउने ओलीले 'कार्ड'हरू फ्यालीरहेका छन्। तर, ओलीको कार्डलाई लत्याउँदै सुवास नेम्वाङ पोखरेलविरुद्ध चुनावी मैदानमा उत्रन कम्मर कसेर लागेका छन्।

अर्थतन्त्र अप्ठ्यारो परिस्थितिमा

पेट्रोलियम पदार्थ जतिसुकै कम खपत गर्ने भने पनि अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा बढेको मूल्यले गर्दा नेपालबाट ठूलो सन्धिबन्ति बाहिरिरेको छ। केही वर्षयता नेपालको अर्थतन्त्र अप्ठ्यारो परिस्थितिबाट गुजिरिरहेको छ। अर्थतन्त्रका प्रायःसबै सूचकहरू नकारात्मक बन्दै गइरहेका छन्। व्यापारघाटा दिनानुदिन उच्च गतिले बढिरहेको छ, जसका कारण शोधनान्तर निरन्तर घाटामा गइरहेको छ।

केशव आचार्य

यसलाई टेवा पुऱ्याउने र्भिट्यानसको बुद्धि र घट्टे गएको शोधनान्तर स्थितिमा चाप परे गयो भने पेट्रोलियम पदार्थमा लगातार भएको मूल्यबृद्धिले मुद्रास्फीति कृत्रिम ढंगमा असाध्यै बढेको एकपटक खाने, पाउने मौलिक हकमा अड्काउनु नान्ने बतावपण बन्दै गएको छ। नेपाल आर्यन निगमले पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य दुई सातको अन्तराममा बढाएकाले विदेशी मुद्रा सन्धिबन्तिमा चाप परेसँगै दुबानी महँगिने र सम्पूर्ण वस्तु तथा सेवाको मूल्यमा बृद्धि हुन्छ। पेट्रोलियम पदार्थ जतिसुकै कम खपत गर्ने भने पनि अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा बढेको मूल्यले गर्दा नेपालबाट ठूलो सन्धिबन्ति बाहिरिरेको छ।

चालू आर्थिक वर्षको तीन महिनामा र्भिट्यानसमा आग्राबाट ७.७५ प्रतिशतले कमी आई २.३८ अर्ब रूपैयाँमा सीमित बनेको छ। गत वर्षको अन्तिममा २ अर्ब ५८ करोड रहेको थियो। र्भिट्यानस अपेक्षाभन्दा नहुनमा वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको लगायी क्रिन्टो केन्द्रीयता क्षेत्रमा गएको हो कि भनेर आशंका गरिएको छ। सरकारले समयमा पुँजीगत खर्च गर्न सकेको छैन। महत्त्वपूर्ण निर्यातक कर्माचार्यका अनुसार काँतिक २६ तिसम्म चालू खर्च २ अर्ब २५ अर्ब ७५ करोड र पुँजीगत खर्च २० अर्ब ५६ करोड छ।

संकलनको तुलनामा कर्जाको बृद्धि अधिक छ। राष्ट्र बैंकले वणिज्य बैंकहरूको कर्जा निक्षेप अनुपात ९० प्रतिशत तोकिसमा सीमा नाघिसकेको। २७ बैंकले काँतिक २६ तिसम्म ४० अर्ब २८ अर्ब रूपैयाँ कर्जा प्रवाह गरेका छन् निक्षेप संकलन ४२ अर्ब २३ अर्ब रूपैयाँ पुऱ्याएका छन्।

पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा भएको बृद्धिले दुबानी महँगिने र सम्पूर्ण वस्तु तथा सेवाको मूल्यमा बृद्धि हुन्छ। पेट्रोलियम पदार्थ जतिसुकै कम खपत गर्ने भने पनि अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा बढेको मूल्यले आयातको मूल्य बढाउने गर्छ। यसरी पेट्रोलियम पदार्थमा भएको मूल्यबृद्धिले अन्य वस्तुको मूल्यमा पनि चाप परे सँगै बढ्छ। चालू अवामा मूल्य बृद्धि साँढे ६ प्रतिशतमा सीमित राख्ने सरकारको लक्ष्य छ। तर, यो चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको छ। समग्र मूल्यबृद्धि गत अर्धतिसम्म ३.४९ प्रतिशतमा सीमित थियो।

अहिले बाह्य वित्तीय सन्तुलनमा केही दबाव परे गइरहेको छ। वास्तवमा यहाँ बैंकको कर्जालाई उपलव्धता बढ्ने सकारको छैन। अर्थात् वस्तु लसमा पनि बढी उपभोगमै गयो। नेपालमा उत्पादन नहुँदा बाह्य वित्तीय क्षेत्रमा दबाव देखिन्छ। १४-१५ महिनामा १२ अर्ब रूपैयाँ कर्जा बढ्नुले कति जोषिम निरन्धरको छ भन्ने देखाउँछ। अर्क बँकक क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको गुणस्तर कस्तो छ भने आशंका बढ्न थालेको छ। यसमा चनासो हुन जरुरी छ। कर्जाको उपयोषिता कहाँ भइरहेको छ भनेर हो। अर्थात् आवश्यकताभन्दा बढी बढिरहेको छ। यसबाट औपचारिक अर्थतन्त्र अनीपचारिक अर्थतन्त्रतर्फ तर्क प्रवाहित हुँदै गइरहेको त छैन, आशंका बढ्न थालेको छ।

अहिले कर्जा बुद्धि र उच्च भएकोले अर्थतन्त्र तीव्र गतिमा सकिँदै गइरहेको छ। तर, कर्जामा न्यून व्याजर भइरहे अर्कै व्यवसायिने धेरै सापटी निरन्धर। अधिकार कर्जा आयातकै लागि गएको छ। यसकारण विदेशी मुद्रा विनिर्भरता बाहिरिने बढी हुँदा शोधनान्तर स्थिति दबावमा पर्छ। धेरै व्याजरमा कर्जा पाउने भएकोले अर्थतन्त्रमा पनि लगायी भएको हुन सक्छ। जसले कर्जाको गुणस्तर घटान सक्छ। मूल्यको कूल हाँह्य बचत कम भएकोले यसलाई प्रोत्साहन गर्न पनि बजारलाई खुला छोडेर व्याजरलाई सामथोयन गर्न दिनुपर्छ। लगायीधोय पुँजीमा प्रभाव परेको मुख्य कारण र्भिट्यानस बृद्धि पनि घटयो। यसबीच सरकारले पनि खर्च गर्न सकेन। पर्यटनबाट हुने आम्दानी अर्कै सुधारन सकेको छैन। अर्थात् अर्थतन्त्र बढ्ने। पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बृद्धि हुँदा उपभोय वस्तुको मूल्यमा चाप पर्छ। विश्वमै उत्पादन कम भएको छ र

निर्वात धेरै नै न्यून बन्ने गरेको छ। यसले व्यापारघाटालाई चुन्याइरहेको र विदेशी मुद्रा सन्धिबन्तिमा इस पुऱ्याउँदै गएको छ। चालू आर्थिक वर्षको तीन महिनामा आयात ६३.७३ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ, जसको कारण व्यापार घाटा ४ अर्ब १३ अर्ब ४० करोड रूपैयाँ पुगेको छ। गत वर्ष समीक्षा अवधिमा २ अर्ब ९२ अर्ब २६ करोड हाराहारीको आयात भएको थियो। यसपटक ४ अर्ब ७८ अर्ब २२ करोड रूपैयाँको आयात भएको भन्सार विभागको व्यक्त्य छ।

निर्वात भने ६४ अर्ब ४ करोड २८ लाख रूपैयाँ हाराहारी मात्रै छ। गत वर्षको ३१ अर्ब ४ करोड ६० लाखको तुलनामा भने सुधार भएको छ। मूल्य विनिर्भरता बाहिरिने विदेशी मुद्रा बढ्दा र र्भिट्यानस बुद्धि र घट्टे गएको शोधनान्तर निरन्तर घाटामा छ।

आयातित वस्तुको मुद्रानी विदेशी मुद्रामा गुनपुर्त विदेशी मुद्रा सन्धिबन्ति १२ अर्बमा सीमित छ। यसले ७-८ महिना मात्रै वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न सक्ने राष्ट्र बैंकले बताइरहेको छ। अर्थात् गत वर्ष यही अवधिमा मुद्रा सन्धिबन्ति १४ अर्ब थियो। त्यसले १४-१५ महिना आयात धान्न सक्थ्यो। समीक्षा अवधिमा व्यापारघाटा ५८.२८ प्रतिशतले बृद्धि भई ४ अर्ब १३ अर्ब ४० करोड पुगेको छ। गत वर्ष समीक्षा अवधिमा २ अर्ब ९१ अर्ब रूपैयाँभन्दाको व्यापारघाटा थियो। पुँजीगत खर्च एक त कमी छ, लसमा पनि सुस्त छ। अर्थोय बैंकहरूको कृषिक वृद्धिपुर्त मात्र हो, दीर्घकालीन प्रवाह विनियमन गरी अर्थ प्रवाह गर्न सक्ने अवस्थामा छैनन्। अहिलेको अवस्थालाई हेर्दा अर्थतन्त्र पल्लोको भन्दा अप्ठ्यारो अवस्थामा जान थालेको सक्छ। मासिक बजेटको बतइरहेका छन्। अर्थतन्त्र यसअघिको वर्जनको सामना अवस्थामा छैन। अर्थात् उच्च, विदेशी अर्थ तथा अनुदान भन्नाको र र्भिट्यानस पनि अपेक्षाभन्सार बढ्न नसक्ने शोधनान्तर स्थिति चापमा पुग्ने अवस्थामा चुनौती बढी लगेको छ।

जन्मदिवसमा संस्कृतिको संरक्षण र सिर्जनशीलताको अपेक्षा

यस मंसिरको तिस्रो, दिनहुँको घट्टो तापक्रम, बढेको बाढी, माटोले बनेका घरहरूको बाढी (लहरे जोषिएको घर), ओढामा (जीवनमा तिला गाउँपलिका-४ युवाका मालिसाहरू छुट्टि दिनभन्दा घामको ताप सिँदै दुःखसुखका कुरा गर्दै थिए। त्यति नै बेला १०० वर्षीया कल्पवृक्षी शाही विवाहको तयारी सभामा रहेको थियो।

शुरुवात सिंह

गरेकामा अचम मान्नुहुन्छ। जन्मदिनमा मीठो परिकार खानुका साठो भन्नाको खाने, रस्नी पिपर गीत गाउने, बिउ देखाएर नान्ने, यो कस्तो प्रकारको संस्कार?', उहाँ प्रश्न गर्नुहुन्छ। जन्मोत्सव मनाउने संस्कृति अहिले एउटा फसनका रूपमा विस्तार हुन थालेको छ। यहाँ कसैले मटो पुऱ्याउन वा शिव, बुद्ध पुऱ्याउन वा अन्ध, जन्मदिनमा, यसैले केक काटेर देखाउँछु। बालबालिकाले बूढ, कर्जाको लक्ष्य राख्नेगतिमा नेतृत्व, पुषीय विन्तव्यदेखि परिचयमा संस्कृतिका अन्वयक सन्धिले केक काटेर 'हृष्यापी बर्ष डे' गीत गाउँदै आएका छन्। खासगरी यसअघि प्रतिष्ठित र उच्च शोभायामा रहेका व्यक्तिले मनाउने जन्मदिन आज हरेकले मनाउनु थालेका छन्। आफू जन्मेको महत्त्वपूर्ण बन्दाउने धोरैले यसलाई सामाजिक सेवा, परोपकार र सहायी कार्य गर्न अवसरका रूपमा लिएका छन्।

जन्मदिन मनाउँदै गरेको भोजमा सुकुरी प्रहार भयो। हिचक फडपडबाट धनकटा पार्थिव्य घर भएका २६ वर्षीय रिजत दाहालको मृत्यु भएको खबर नेपालका विभिन्न मिडियामा प्रकाशन तथा प्रसारण भयो।

सुखपूर्णा तारिकाले मनाइने जन्मदिनमा भिडना गरिनु निकै दुःख भएको कर्णालीका नवराज न्यौपाने बताउनुहुन्छ। 'जन्मदिवस मात्र होइन, अहिले त हाम्रो वैशाभूषा, रहनसहन, खानपान, दिनहुँको गीती र संस्कार बदलिएको छ', संस्कृतिसम्बन्धी जानकारी उहाँले भन्नुभयो। 'पछिल्ला जन्मदिवसहरू मरिचकय बनेको देखिन्छ। रसायनमिश्रित केक, लो छे, बर्ष डे क्याण्डल वा मैनबन्ती बाल्ने अनि फुकेर निभाउने, बियर, हिबस्की, हुडका, चुरोट खाएर मनाउने जन्मदिवसबाट सामाजिक संस्कार अक्षय हुन्छ।'

नेपाली संस्कृतिमा त सेवरोटी हल्ने, धीर पकाउने, चासलमा बेसार मिसाएर टीका लगाउने तथा दिगो बालेर समाजमा सँधै उपायो दिइरहनु भनेर आशीर्ष दिइने गरेको स्मरण पनि उहाँले गर्नुभयो। कर्णाली संस्कृतिविद् रमानन्द आचार्य पनि जन्मदिन भनेर 'केक' हो भनेर बुझ्ने मनोविज्ञान, 'जन्मदिनको शुभकामना' भन्नु भन्दा 'हृष्यापी बर्षडे' भनेर गरिने उच्चारण, दिगो बाल्नेभन्दा फुकेर क्याण्डल निभाउने, नेपाली टोपी लगाउन छाडेर काकाको चुचु टोपी पहिरेने संस्कारबाट मौलिक संस्कृति हराउँदै गएकोमा चिन्ता व्यक्त गर्नुहुन्छ।

भाषासँधी आचार्यले भन्नुभयो, 'जन्मदिन मनाउनु राम्रो हो तर नसनाउँदा पनि केही विरहित। यस अवसरमा शुभकामना, आशीर्ष आदि प्रकट गरे मात्र पनि काफी हुन्छ। यसलाई अनिर्णयित र अनुपयुक्त बनाउन आवश्यक छैन।' पोषणविद् डा अरुण उप्रेतीले 'केकसँगै काँटी संस्कृति' गीतकामा नसुनिएको छ, 'धाम्रो संस्कृतियमा जन्मदिनमा घरआजमा र मिन्दरमा दिगो बाल्ने चलन छ। अर्थात् हामी केकमा मैनबन्ती बाल्ने अनि निभाउने संस्कृतियमा विनियम छी। हाम्रो आफ्नो चलन गर्नु हुँदैन। योसँगै जीवनका सुन्दर पक्ष पनि नष्ट पर्दै छी।'

कल्पवृक्षी विवाहले सुलु नसकेको दुखेको गर्दै हुनुहुन्छ। कुराकै सन्धममा उहाँले 'भाउजवानी, बाण' यो 'हृष्यापी बर्ष डे' भन्दा के हो? नतितीले आज घेरो 'हृष्यापी बर्ष डे' हो, केक क्याटेर भनेर विवाहदेखि दुःख दिएको छे', नैजिकै बसेकी सपना शाहीलाई सोध्नुभयो। गाउँभन्दा आधा घण्टाको दूरीको विवाहसमा कस्यो ९ की छाया सपना शाहीले 'बर्ष डे' भनेको जन्मदिन भनेर अर्थोयउभयो।

'यौ जन्मिने हो? नतितीले त्यही भने त धैरोथोयो ति! तेईले (त्यसले) 'हृष्यापी बर्षडे' भन्दा भौक्य बखतबखत पाउने त? कल्पवृक्षीले भकिँदै आफ्नै भाषामा प्रतिशिया दिनुभयो। एक शाब्दिकीको जीवनकालमा कहिले पनि जन्मदिन नमनाउनुभएका उहाँलाई 'बर्ष डे'बारे थाहा हुने कुरा पनि भएन। पतिको ज्वान कालापण्डामै गाएदेखि आफ्नो जीवनकालको ४० वर्षदेखि एकन जीवन व्यतीत गर्दै बाटुभाका कल्पवृक्षीले सबै ट्याङ्की (केटाकेटी) ले 'हृष्यापी बर्ष डे' भनेको सुन्दा दिक्क लागेको सुनाउनुभयो।

एकदोर बर्षीय स्थायी वीरबहादुर शाही शहर गाउँ पसिचकेको तर्क गर्नुहुन्छ। 'हेर त भाउजु! अहिले त शहरको नाशो संस्कृति गाउँ पसे। आरम्भकाला केटाकेटीको रहनसहन र पहिर हेरेर आफ्नै स्रष्टासुनुपर्छ। यस्तो त हिको हामी टिपामो या शहर जेवा देखायो', उहाँले भन्नुभयो, 'हिको कण्डा च्यापिँदा हामी सात पटक गए पनि ठूलो ट्याङ्की तर आजको पुस्ताले गर्दा कण्डा च्यापेर साराको देखा उठेक लाग्छ।' वीरबहादुर आफू जन्मेको दिन आफूहरूलाई नै थाहा नपारेको तर अहिलेका केटाकेटीले अरू कहिले जन्मे भनेर हेक्का राख्ने

जन्मदिन मनाउँदै गरेको भोजमा सुकुरी प्रहार भयो। हिचक फडपडबाट धनकटा पार्थिव्य घर भएका २६ वर्षीय रिजत दाहालको मृत्यु भएको खबर नेपालका विभिन्न मिडियामा प्रकाशन तथा प्रसारण भयो।

सुखपूर्णा तारिकाले मनाइने जन्मदिनमा भिडना गरिनु निकै दुःख भएको कर्णालीका नवराज न्यौपाने बताउनुहुन्छ। 'जन्मदिवस मात्र होइन, अहिले त हाम्रो वैशाभूषा, रहनसहन, खानपान, दिनहुँको गीती र संस्कार बदलिएको छ', संस्कृतिसम्बन्धी जानकारी उहाँले भन्नुभयो। 'पछिल्ला जन्मदिवसहरू मरिचकय बनेको देखिन्छ। रसायनमिश्रित केक, लो छे, बर्ष डे क्याण्डल वा मैनबन्ती बाल्ने अनि फुकेर निभाउने, बियर, हिबस्की, हुडका, चुरोट खाएर मनाउने जन्मदिवसबाट सामाजिक संस्कार अक्षय हुन्छ।'

नेपाली संस्कृतिमा त सेवरोटी हल्ने, धीर पकाउने, चासलमा बेसार मिसाएर टीका लगाउने तथा दिगो बालेर समाजमा सँधै उपायो दिइरहनु भनेर आशीर्ष दिइने गरेको स्मरण पनि उहाँले गर्नुभयो। कर्णाली संस्कृतिविद् रमानन्द आचार्य पनि जन्मदिन भनेर 'केक' हो भनेर बुझ्ने मनोविज्ञान, 'जन्मदिनको शुभकामना' भन्नु भन्दा 'हृष्यापी बर्षडे' भनेर गरिने उच्चारण, दिगो बाल्नेभन्दा फुकेर क्याण्डल निभाउने, नेपाली टोपी लगाउन छाडेर काकाको चुचु टोपी पहिरेने संस्कारबाट मौलिक संस्कृति हराउँदै गएकोमा चिन्ता व्यक्त गर्नुहुन्छ।

भाषासँधी आचार्यले भन्नुभयो, 'जन्मदिन मनाउनु राम्रो हो तर नसनाउँदा पनि केही विरहित। यस अवसरमा शुभकामना, आशीर्ष आदि प्रकट गरे मात्र पनि काफी हुन्छ। यसलाई अनिर्णयित र अनुपयुक्त बनाउन आवश्यक छैन।' पोषणविद् डा अरुण उप्रेतीले 'केकसँगै काँटी संस्कृति' गीतकामा नसुनिएको छ, 'धाम्रो संस्कृतियमा जन्मदिनमा घरआजमा र मिन्दरमा दिगो बाल्ने चलन छ। अर्थात् हामी केकमा मैनबन्ती बाल्ने अनि निभाउने संस्कृतियमा विनियम छी। हाम्रो आफ्नो चलन गर्नु हुँदैन। योसँगै जीवनका सुन्दर पक्ष पनि नष्ट पर्दै छी।'

महत्वापूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू	
मकवानपुर प्रहरी	एम्बुलेन्स सेवा
प्रहरी कटौतः १००	नेपाल रेडक्रसः ४२०७११, ९८४२०२८९४२
जिल्ला ट्राफिकः ४२०४९९	हेटौडा अस्पतालः ४२०३०४
बडा प्रहरीः ४२०२९९	परिसर नियोजन संघः ४२०७७९, ९८४०००००
पशुपतिनगर इलाकाः ४२०४९६	मगरवी रेडक्रसः ९८४१०४८२१
पाण्डे इलाकाः ६२०४५६	छुतिवन रेडक्रसः ९८४१६२२१
मकरी इलाकाः ९८४२०९०१९१	भीमफेदी रेडक्रसः ६२०६९९
इलाका फापरबाडीः ६९११६२	पालुङ रेडक्रसः ९८४२०७४०१
इलाका भीमफेदीः ६९११६२	बडबाराही रेडक्रसः ९८४३०२८२८
इलाका टिमरः ९८४२९९३८२१	सहकारी अस्पतालः ०७४२२०७९, ९८४२११९१४
चौकीटोल चौकीः ९०४२४४४०१	बसामाडी एम्बुलेन्सः ९८४२९७४७
विशाल चौकीः ६९३०००	बारास वनः १०१८
चौधडा चौकीः ९८४४०४४०४	बाल हेल्पसाइन नेपालः ४२०३०४
नेवारानी चौकीः ९७४२०००२९९	महाडी नेपालः ४२०३०४
फलेन चौकीः ९८४२०३१३९८	अर्घा बाल अस्पतालः ९८४२९९४४४
परमपोखरी चौकीः ९८४२०९९७७९	सामाजिक हितको लागि
	राजाकुरा रानिपुन शैलिक राजाकुरा

भोलिको पात्रो	
भोलि वि.सं. २०७८ मंसिर १४ गते मंगलवार ३० नोभेम्बर २०२१। मार्ग कृष्ण एकादशी।	कञ्चनला एकादशी १११४। सूर्योदय ६:३६ र सूर्यास्त ५:०८ मा हुनेछ। उत्तर्पिका एकादशी व्रत।

आजको राशिफल	
मेघः आफलजन भेट	तुलः अध्ययनमा बाधा
वृषः भिषजन भेट	पुष्यः धन प्राप्ति
मिथुनः प्रेममा सफलता	शुभः शत्रुबाट मुक्त
कर्कटः शुभ कार्यको थालनी	मकरः धन नष्ट
सिंहः सुख प्राप्ति	मकुनः मिष्टान्न भोजन
कन्याः यात्राको योग	मीनः आलस्यता

